

บทที่ 5

บทสรุป

การพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

การพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่มีต่อคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาสาระสำคัญทางทฤษฎี

1.1 ศึกษาเอกสารและแนวทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

1.1.2 กฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546

1.1.3 ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.1.4 กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.2 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดรูปแบบคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของการพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

ส่วนที่ 2 การประกันคุณภาพการศึกษา

ส่วนที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 4 หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 5 บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. กำหนดกรอบการสร้างคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ในส่วนที่ 5 บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ปรับปรุงกรอบของบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4. จัดทำ (ร่าง) คู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5. นำ (ร่าง) คู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยนำแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน แล้วปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่มีต่อคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

นำแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ไปสอบถามผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 38 โรงเรียน นำผลการพิจารณาความเหมาะสม

$$\bar{x}$$

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการสร้างและพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ได้คู่มือฯ ที่ประกอบด้วยเนื้อหา 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของการพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1

ส่วนที่ 2 การประกันคุณภาพการศึกษา

ส่วนที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 4 หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 5 บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

และเมื่อนำ (ร่าง) คู่มือฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านรูปเล่ม ($\bar{X} = 4.47$) ด้านคุณค่าที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.31$) ด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.27$) และด้านภาษา ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ

2. ผลการพิจารณาความเหมาะสม ของคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบในระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 38 โรงเรียน ในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระ ($\bar{X} = 4.36$) ด้านภาษา ($\bar{X} = 4.34$) และด้านประโยชน์การนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านรูปเล่ม ($\bar{X} = 4.56$)

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 คณะผู้ศึกษาได้นำประเด็นที่ค้นพบมาอภิปรายผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 จากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความพออยู่ในระดับมาก คือ ด้านคุณค่าที่ได้รับ ด้านรูปเล่ม ด้านเนื้อหาสาระ และด้านภาษา เนื่องจากผู้ศึกษาค้นคว้าได้ระดมสมองคณะกรรมการสมาคมครูอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จำนวน 35 คน แล้วสังเคราะห์เพื่อนำไปทำแบบสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในการมีส่วนร่วมตามกรอบบทบาทหน้าที่ที่คณะกรรมการสมาคมครูได้ร่วมกันระดมสมอง นอกจากนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาจากเอกสาร ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด รวมทั้งมีการแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ผลการพิจารณาความเหมาะสม ของคู่มือการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จำนวน 38 โรงเรียน ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านภาษา และด้านประโยชน์การนำไปใช้ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านรูปเล่ม ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ จุฬารัตน์ ดีสุนทร (2537) ที่กล่าวว่าโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของกรรมการศึกษาได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ นอกจากนี้โรงเรียนยังขาดความพร้อมที่จะให้บริการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น เนื่องจากขาดบุคลากรที่รับผิดชอบ เพราะบุคลากรน้อยและไม่อยู่ในพื้นที่ และสอดคล้องกับการศึกษาของ เรืองยศ พจนนุสนธ์ (2541) เรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
  - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมอบคู่มือฯ นี้ให้กรรมการสถานศึกษาทุกท่าน เพื่อให้ทราบและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมต่อระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม
  - 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำประเด็นในคู่มือฯ แจ้งในวาระการประชุมประจำปีของสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้กรรมการสถานศึกษาร่วมหาแนวทางอันนำไปสู่ความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพการศึกษา
2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป
  - 2.1 ในขั้นตอนการระดมสมองของคณะกรรมการสมาคมครูอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ควรมีการระดมสมองร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย เพื่อเป็นการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
  - 2.2 ควรนำคู่มือฯ ไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในอำเภอโพธิ์ประทับช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 โดยเปรียบเทียบผลก่อนใช้และหลังใช้คู่มือฯ รวมทั้งมีการติดตามผลเป็นระยะๆ
  - 2.3 ควรนำคู่มือฯ ไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นต่อไป